

En ik dan?

Lees ook van Ingrid Kluvers:
Droomtuin

en ik dan?

ingrid kluyvers

moon

Voor Els en onze kleinkinderen

© 2014 Ingrid Kluvers en Moon, Amsterdam

Omslagbeeld Flickr/Gracie Draperga

Omslagontwerp Studio Marlies Visser

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 488 2022 1

ISBN 978 90 488 2023 8 (e-book)

NUR 284

www.uitgeverijmoon.nl

Moon is een imprint van Dutch Media Books bv

Proloog

Maart

We hebben elkaar gezien. Beter nog: zij wilde mij zien. Of is dat een slappe smoes? Oké, ik wilde het ook, maar misschien iets minder graag dan zij. Natuurlijk had ik gewoon ‘nee’ kunnen zeggen. Tenminste, dat dacht ik. Inmiddels denk ik daar anders over, zoals over veel dingen trouwens.

Nu ik Emma ken, wil ik haar terugzien. Misschien wil ik dat nog wel liever dan zij. Waarom wilde ze met me afspreken? Waarom ben ik vergeten dat te vragen? Vanaf het moment dat ik weet hoe ze eruitziet, hoe ze praat, hoe ze lacht kan ik nergens anders meer aan denken.

De dag dat ik Emma voor het eerst ontmoette was eigenlijk een rotdag.

Samen met mijn twee beste vriendinnen en met mijn moeder, ging ik naar het ziekenhuis in Amsterdam bij Laura op bezoek. Zij is het zusje van Dennis, mijn beste vriend. We mochten om de beurt even bij haar zitten. Ik was eerst en mijn moeder zou als laatste gaan. Toen ik Laura's kamer uit kwam, hoefde ik niet te doen alsof ik geschrokken was, want ik was in shock. Niet alleen omdat Laura kaal was, maar ook omdat ze zo mager was geworden. Terug in de gang zei

ik meteen tegen de anderen dat ik even alleen wilde zijn. Niemand vond dat raar. Ik liep naar het park dat aan het ziekenhuis grenst. Emma had me dat uitgelegd. Haar Nederlandse opa en oma wonen er vlakbij, ze logeert regelmatig bij hen. Op de derde bank rechts zou ze op me wachten. Ik herkende haar meteen; ze ziet er best Frans uit. We hebben samen gewandeld. Ineens liepen we hand in hand. Hoe dat kwam weet ik niet meer, het ging vanzelf. Als ik daaraan terugdenk, begin ik te gloeien. We kenden elkaar nauwelijks en toch voelde het meteen vertrouwd. Toen haar muts afviel, zag ik dat ze halflang donkerblond haar heeft, dat ze in een staart draait en dan met een klem vastzet. Als ze lacht, moet je vanzelf meelachen. Ik heb me uitgesloofd om haar veel aan het lachen te maken.

In de verte zag ik mijn vriendinnen bij de ingang van het park roepen. Ze zagen ons niet. Snel rende ik naar ze toe. Emma glipte het park uit. Iedereen wilde weten waar ik de hele tijd had gezeten.

‘In het Tropenmuseum, ik had behoefte aan afleiding,’ loog ik. Dat is daar toevallig ook in de buurt.

Het ergste was dat mijn vriendinnen mij geloofden. Ik voelde me slecht. Maar wat had ik moeten zeggen? Dat ik een geheime afspraak had met ene Emma die ik via Facebook ken? Bij mijn ouders moet ik daar al helemaal niet mee aankomen. Die zijn altijd bang dat hun enige kind belaagd wordt door allerlei enge cyberboys. En niemand heeft er iets mee te maken dat ik verliefd ben, toevallig op een meisje. Dat gaat vast wel weer over. Tenminste, dat is te hopen, want ik wil niet zijn zoals mijn ouders. Ik wil gewoon zijn, net als iedereen bij mij op school. Bovendien hebben mijn ouders er een handje van om over alles wat ik voel meteen

een mening te hebben. En als ik het dan niet met ze eens ben, omdat ik zelf toch echt het beste weet wat ik voel, gaan ze proberen dat uit mijn hoofd te praten. Alsof zij kunnen bepalen wat iemand moet voelen. Mijn ouders zijn erg vermoeiend. Ze begrijpen mij niet en ik begrijp hen nog minder. Het irritantste is dat zij altijd met vier tegen één zijn.

Laura ligt voorlopig nog in het ziekenhuis; volgende week ga ik weer naar haar toe. Emma wil mij dan weer zien. Maar ik weet nog niet of ik dat durf. In mijn hoofd is het een chaos. Mijn vriendinnen begrijpen niet wat er met me is. Ik durf ze niets te vertellen.

Als ik niet had gereageerd op haar vriendschapsverzoek, dan was dit niet gebeurd. Dan had ik me nu niet zo verschrikkelijk schuldig hoeven voelen. Dit is zo heftig balen, ik mis haar. Ik moet steeds aan haar denken, aan haar ogen en hoe ze lacht, maar tegelijk zou ik willen dat ik haar nooit was tegengekomen. Wat is er ineens mis met me? Was alles maar weer zoals het was toen ik Emma nog niet kende...

DEEL I

Twée maanden eerder

I

‘Wat is dat toch een gave gast.’

‘Wie?’

‘Die blonde daar in de verte.’

‘Je bedoelt Thomas?’

‘Ja, ja, zo heet hij. Hij speelde vorig jaar toch Romeo in de grote muziektheaterproductie?’

‘Inderdaad. Trouwens, hij doet dit jaar eindexamen.’

‘Jammer dat hij van school gaat,’ hoor ik het meisje voor me pruilen.

‘Het is een homo, dus dat lijkt me geen gemis,’ proest haar vriendin.

‘Hè, bah, dat meen je niet. Doe effe normaal, zeg! Nou, laat maar lekker gaan dan. Wat moet je met een homo?’ zegt het andere meisje.

In de verte zwaait Thomas naar me. Hij gebaart dat hij me gaat bellen. Ik zwaai terug.

De meisjes voor me zwaaien ook naar hem, een beetje halfslachtig; kennelijk durven ze er niet zomaar van uit te gaan dat er door een zesdeklasser naar ze wordt gezwaaid. Onzeker kijken ze om. Ze zien er nogal kakkerig uit.

‘Sorry,’ zeg ik verlegen. ‘Thomas zwaaide naar mij.’

Ze rollen overdreven met hun opgemaakte ogen en worden dan meegevoerd in de stroom van leerlingen die allemaal op tijd in hun klaslokaal proberen te komen.

Het is een homo, het is een homo, echoot het in mijn hoofd. Afwezig loop ik mee met mijn vriendinnen Mees en Juul de gang door.

‘Trek het je niet aan,’ zegt Mees.

‘Wat?’ vraag ik zogenaamd onverschillig.

‘Je hebt best gehoord wat die twee meiden over Thomas zeiden.’ Mees kijkt me onderzoekend aan.

‘Oké, oké, ik heb het gehoord. *So what?* Het wordt ook over mijn vaders en mijn moeders gezegd. Thomas is toch een homo en mijn ouders ook. Wat kan ik eraan doen? Het kan me echt niets schelen wat mensen zeggen,’ beweert ik stoer.

Mees bijt op haar onderlip en knikt.

‘Geloof je me niet?’

De manier waarop ze haar wenkbrauwen optrekt spreekt boekdelen. Ze lijkt vaak precies te weten wat ik denk. Het kan me namelijk wél iets schelen. Soms zou ik willen dat ik net als mijn twee beste vriendinnen alleen maar bevriënd was met een meisje dat twee vaders en twee moeders had. Of dat ik zo iemand toevallig vaag kende. Dat ik dan ’s avonds thuis zou kunnen vertellen: ‘Waar ik nou toch was, mam, moet je horen: een meisje dat ik ken heeft een moeder en die is getrouwd met haar vriendin, en dan heeft ze ook nog een vader en die is getrouwd met zijn vriend, en nou komt-ie, mam, pap, luister: al die homo’s wonen in één huis, samen met haar oma!’ En dat mijn supernormale moeder of vader dan zou uitroepen: ‘Nee toch. Zoiets verzint je niet!’ En dat

ik tegen ze zou zeggen: ‘Ik ben zo blij dat ik gewoon één vader en één moeder heb.’

Zo zeg, wat kan ik daarnaar verlangen: net zo normaal te zijn als bijna de hele wereld. Ik word er niet goed van om steeds te moeten vertellen hoe het bij ons thuis zit. Dat Heleen, mijn biologische moeder, getrouwd is met Marlies, mijn andere moeder. Dat Alain mijn biologische vader is en dat zijn man Valentijn heet, dus eigenlijk mijn stiefvader is. Best ingewikkeld allemaal. Het duurt daarom vaak even voordat iemand het begrijpt. ‘O, dus Heleen en Alain zijn je échte ouders,’ zeggen ze dan. Nou, zo zit het niet helemaal, want ze wilden mij alle vier graag hebben en ze voeden mij gezellig met z’n allen op. Soms zie ik de verwarring toeslaan. Rara hoe kán dat? wolkt het boven hun hoofd. Bedenk zelf maar even hoe zoiets kan. Andere kinderen hoeven nooit iets uit te leggen. Als ik nieuwe mensen tegenkom, voel ik me altijd verplicht om een soort bekentenis te doen. Dat ik iets toe moet geven waar ik *no way* zelf voor heb gekozen. Soms reageren mensen vriendelijk met: ‘Maar daar hoeft jij je toch niet voor te schamen?’

En dan voel ik me zo schuldig tegenover mijn ouders dat ik meteen ga roepen dat ik me inderdaad nergens voor schaam.

‘We hebben het er nog wel over,’ zegt Mees als we samen de klas in lopen.

‘Waarom zouden we?’ antwoord ik, botter dan mijn bedoeling is. Met een klap zet ik mijn tas op mijn tafel. We hebben dit laatste uur Nederlands. Dat Mees al mijn ouders tof vindt, weet ik ook wel. Haar moeder is trouwens al eeuwen de beste vriendin van mijn moeder. Natuurlijk vindt Mees dat ik me nergens voor hoeft te schamen. Zij heeft

makkelijk praten met één vader en één moeder en ook nog een broertje. Daar ben ik soms fors jaloers op. Dat zeg ik niet hardop, maar ik denk het wel. Eigenlijk best vaak de laatste tijd.

‘Joop van Ravenzwaai, herhaal mijn laatste zin.’

Mevrouw De Bree staat ineens naast mijn tafel en kijkt me streng aan. ‘Misschien kun je de map uit je tas halen. Schiet een beetje op of moet ik je helpen?’

‘Schiet een beetje op, of moet ik je helpen?’ herhaal ik lijsig terwijl ik in mijn tas graai naar mijn multomap en schrift.

Om me heen wordt onderdrukt gegrinnikt.

‘Als je niet opschiet, hoef je wat mij betreft niet verder uit te pakken, maar kun je zo door naar de conciërge,’ zegt De Bree over haar schouder. Met afgemeten passen loopt ze weer naar voren.

‘Als je niet opschiet, hoef je...’ herhaal ik. Mees geeft me een stomp in mijn linkerzij.

‘Bek houden, nerd,’ fluistert ze. ‘Zin in een vierkantrooster of zo?’

Nee, dat is inderdaad geen aantrekkelijk vooruitzicht, denk ik geschrokken. Je een week lang elke ochtend om kwart vóór acht melden en tot vijf uur in de middag op school blijven om allerlei suffe klussen te doen, is niet prettig midden in januari. Mees, Juul en Dennis zullen niet op me wachten. Dat betekent dus een week lang elke dag alleen drie kwartier in het donker naar school fietsen en ook weer alleen drie kwartier terug naar ons dorp.

‘Oké, oké,’ fluister ik gedwee tegen Mees.

De Bree begint er genoeg van te krijgen en kijkt geërgerd onze kant op. ‘Meestal waarschuw ik maar één keer. Mees, waar hadden we het over?’

Mees woelt door haar rode krullen, plooit een stralende glimlach om haar brede mond en herhaalt zo beleefd mogelijk: ‘Dat we over drie weken een werkstuk moeten inleveren over het onderwerp dat u ons nu zult uitleggen. En daar verheugen wij ons op.’

Het charmeoffensief van mijn vriendin ontwapent zoals altijd. De Bree knikt instemmend en glimlacht zelfs vriendelijk terug. ‘Fijn. En let een beetje op je buurvrouw, want die is vandaag niet erg bij de les.’

Mees grijnst naar mij als ik een bek trek waarmee ik haar woordeloos laat weten dat ze vooral op zichzelf moet letten. Ook zonder zo’n verzoek van De Bree let Mees graag op mij. Vaak te veel naar mijn zin. Ze voelt zich namelijk stukken ouder. Ze is onvoordelig jarig, waardoor ze een van de oudsten van de klas is. We zitten al vanaf groep 1 samen in de klas en we wonen bij elkaar om de hoek. Net als Dennis en Juul trouwens.

Mevrouw De Bree legt uit: ‘Een goed verhaal begint met een stomp in de maag en eindigt met een krul in de staart.’ We maken aantekeningen. Het laatste kwartier leest ze een essay voor van Bas Heijne, haar absolute favoriet. Als ik het goed begrijp is het iets over zijn jeugd, of niet? Ik laat haar woorden over me heen rollen en staar naar buiten. Sneeuwvlokken kleven tegen de ramen – gelukkig heb ik mijn sneeuwlaarzen aan. Hadden we vanochtend nou toch maar de bus genomen. Een school wat dichterbij ons in de buurt zou voor mij ook prima zijn geweest. Dan maar geen gymnasium. Als ik naar het conservatorium ga, heb ik dat helemaal niet nodig. Losse flarden uit de tekst blijven af en toe hangen in mijn hoofd: *Het is een menselijk trekje om anderen de schuld te geven van je eigen onvermogen. Er is altijd*

reden genoeg om je gedwarsboemd te voelen, maar dat gevoel dient vaak als excuus om je eigen dilemma's niet onder ogen te hoeven zien.

Woord voor woord probeer ik dit tot me door te laten dringen. Moet je je nou wel of niet schuldig voelen als je iedereen de schuld geeft? Of heb ik het niet goed begrepen?

Iedereen schijnt geboeid te luisteren. Met moeite probeer ik te doen alsof ook ik een en al aandacht ben. Ik ga rechtop zitten, frons mijn wenkbrauwen, zet mijn ellebogen op tafel, laat mijn hoofd op mijn handen steunen en kijk zogenaamd geconcentreerd. Onopgemerkt dwalen mijn gedachten naar de zomer; ik verlang ernaar om te kunnen zwemmen in de vijver bij de Eeckhoorn – toch eens vragen aan mijn oma waarom ons huis eigenlijk zo heet en waarom Eeckhoorn met ck in plaats van alleen een k? Ik verheug me alweer op de speurtochten in de tuin van de Beukenhorst, de verwilderde tuin die aan onze grenst. Of zijn we langzamerhand te oud voor speurtochten? Wreed word ik uit mijn dagdromen gerukt door de klap waarmee De Bree het boek dichtslaat. Ze houdt het omhoog, zodat wij allemaal de titel kunnen zien. *Moeten wij van elkaar houden?*, lees ik en dat lijkt me een zinnige vraag. Dat wordt vast het onderwerp voor de schrijfopdracht. Misschien moet ik het boek straks in de bibliotheek lenen om dat essay nog eens over te lezen. De Bree kijkt ons doordringend aan en legt uit dat het de bedoeling is om een verhaal te schrijven met de titel 'Vrijheid of veiligheid?'. Ik onderdruk een diepe zucht. Dan gaat de zoemer.

'Poeh, lekker onderwerp,' kreunt Juul als ze haar spullen in haar tas propt.

'*Vive la liberté!*' roept Dennis. Inderdaad: eindelijk vrij!

Hoewel die vrijheid betrekkelijk is als je eerst nog drie kwartier door de sneeuw moet ploeteren voor je thuis bent.

Met z'n vieren lopen we naar onze kluisjes. Ik maak in gedachten een lijstje van wat ik mee naar huis moet nemen om straks mijn huiswerk te doen. We hijsen ons in onze dikke jacks en sneeuwbroeken, en waggelen in ganzenpas naar de fietsenstalling. Sneeuw valt met bakken naar beneden. Geen weer voor een gezellig gesprek onderweg. Dat is een voordeel, want Mees heeft een geheugen als een olifant. Ze wil vast doorgaan met de discussie over mijn abnormale ouders, en daar heb ik geen zin in. Zwijgend trappen we met halfdichte ogen door een steeds wittere wereld. De stilte wordt een paar keer onderbroken als een van ons vloekend onderuit dreigt te gaan. 'Vrijheid of veiligheid, het zal wel,' hoor ik Dennis boos naast me zeggen. 'Lekker vrij en blij op je bek klappen, zal ze bedoelen. Ik krijg bovendien een hartstikke koude rug in dit rotpak!' bromt hij verkleumd. Zijn dikke zwarte wenkbrauwen zijn wit en zijn kroeskop lijkt een witte theemuts. We moeten lachen. Mijn wangen zijn gevoelloos door de kou. Het maakt me bang, omdat het me doet denken aan de periode toen een gedeelte van mijn gezicht verlamd was. Mijn hersenvliesontsteking is geen prettige herinnering. Met één hand sla ik net zo lang tegen mijn wangen tot ik ze voel gloeien. Als het zo blijft sneeuwen en vriezen, ga ik een bivakmuts kopen bij ons in het dorp.

In gesloten formatie fietsen we ons dorp in en weten niet hoe snel we thuis moeten komen. We waaien ieder onze eigen kant op.

'We hebben het er nog over!' roept Mees me na.

Ik maak een afwerend gebaar en roep terug dat ze er niet zo'n toestand van moet maken.

‘Waarvan?’ vraagt Juul, die nog een klein stukje met mij meefietst omdat we in dezelfde straat wonen.

‘Iets over al mijn homoseksuele ouders,’ grijns ik.

Juul kijkt me niet-begrijpend aan, maar heeft kennelijk geen zin om er nu verder naar te vragen. Het is te koud en te nat. Ze slipt haar tuinpad op en ik fiets nog even door.

Ik verheug me op de warme chocolademelk bij mijn oma in de eetkeuken en ik hoop dat mijn ouders vanavond allemaal weg zijn. Mijn leven zou een stuk overzichtelijker zijn als ik alleen met mijn oma zou wonen, maar zo mag ik niet denken. Mijn ouders zijn best aardig. Wat mankeert me toch de laatste tijd?

2

Dromerig kijk ik uit het raam van mijn kamer. Het heeft vannacht weer gesneeuwd. Alles is wit in de tuin, en ook onze bevroren zwemvijver is onder een witte deken verdwenen. Omdat er geen bladeren aan de bomen zitten, zie ik in de verte de Beukenhorst, het huis van tante Mathilde. Het is zaterdag. Vanmorgen kon ik uitslapen. Straks heb ik pianoles bij tante Mathilde en vanavond ga ik met Juul bij Mees eten. Als het mag. Volgens mij heb ik vandaag nog geen huisarrest, maar het is misschien nog te vroeg om te juichen. Het gedrag van mijn ouders is volkomen onberekenbaar.

‘Kom je lunchen?’ roept iemand. Met tegenzin sta ik op en laat me over de trapleuning naar beneden glijden. Als ik de keuken binnenloop, kijkt de hele familie me vol verwachting aan. Oot is er helaas niet; ze zal wel aan het werk zijn bij de geiten of in de grote kas.

Zwijgend pak ik een boterham en smeer er geitenkaas op.

‘Hoe is het met je verhaal?’ vraagt Alain meteen. Nog voor ik antwoord kan geven begint hij al te vertellen wat hij allemaal over het onderwerp ‘Vrijheid of veiligheid?’ zou schrijven. Mijn andere ouders bemoeien zich er nu ook mee.

‘Het is wel mijn verhaal,’ help ik ze herinneren.

‘Wat is er op tegen als wij een beetje meedenken?’ vindt mijn vader.

‘Bemoei je niet met mijn zaken,’ raad ik hem dreigend aan. Kansloze missie.

Mijn twee moeders én mijn twee vaders leggen mij nu eendrachtig uit dat ik toevallig wél hún zaak ben.

‘Volgens mij heeft de manier waarop jullie boven op me zitten helemaal niets met vrijheid te maken, in elk geval niet met de mijne!’ Ik begin driftig te worden. Zij worden kwaad. De stemming daalt.

‘Gezellige lunch hoor,’ kreun ik verbolgen. Ze gaan nu helemaal los.

Heleen zegt pissig: ‘Daar maak je het zelf naar. En het gaat ons trouwens alleen maar om jouw veiligheid.’

‘Wat je veiligheid noemt! Irritante bemoeizucht zal je bedoelen,’ tier ik.

‘Nee, nou wordt-ie goed. Noem jij dat bemoeizucht, Joop? Het is pure betrokkenheid, m’n kind! Wij zijn betrokken ouders,’ houdt Alain me voor.

Niet te geloven! Hoe durven ze dit glashard te beweren?

‘Dikke neus. Had lekker met z’n allen een circusaap genomen. Die hadden jullie fijn kunnen dressereren. Jullie bemoeien je toch zo graag met alles?’ bijt ik hun toe. Gelukkig word ik naar mijn kamer gestuurd. Dat komt goed uit, want ik heb inmiddels wel weer genoeg gegeten en gedronken. Ze zijn zó irritant.

Alleen op mijn kamer ga ik achter mijn bureau zitten. Het nog lege document op het scherm van mijn laptop, grijnst me tegemoet. Het lijkt steeds witter. *Vrijheid of veiligheid?* staat